

KRÖNIKA

Barnstjärna i aftonklänning

"Charlotte Church är bara det mest absurda uttrycket för ungdomskulten, kulten där man åtrår den späda madonnan i madonnadräkt"

"Jag har gjort saker som folk aldrig gör i hela sitt liv", skriver hon i inledningen. Läter det defensivt? Det har sina skäl. Boken är en självbiografi och författaren är – 15 år. Hon heter Charlotte Church och är redan världsstjärna inom ett vuxenyrke. Ja, finns det förresten några barnyrken? Barnarbete avskaffades för flera decennier sedan. År 2001 finner vi att pendeln har svängt tillbaka: barn är åter bättre än vuxna på vissa yrken. Men i våra moderna västsmåhällen handlar det inte om att samlas hö eller mjölka kor utan om att underhålla.

ANFÖRDA AV BRITNEY SPEARS erövrar tonårsflickorna underhållningsvärlden. Visst har det funnits barnstjärnor tidigare. Men Britney och Charlotte ska inte utstråla någon barnimage: de sminkas upp och kläs i vuxenkläder. Deras miljoner gör dem snart rikare än de allra flesta vuxna. Popmusik kräver nästan mångårig utbildning och Britney spelar mestadels för andra tonåringar.

Men Charlotte! Tonåringen från Wales gör karriär inom klassisk musik och verkar bevisa att det inte är musikskolor och konservatorier som behövs utan ungdom. Charlotte har spelat in tre skivor som har sålt i fem miljoner exemplar över hela världen. 15-åringen försörjer bland många andra sina föräldrar.

"Härnå talar talade mamma om för mig hur stolt hon var över att hennes 14-åriga dotter kunde köpa sitt eget drömljus", skriver Charlotte.

"Idå Varför ska man tråla många långa år om man kan köpa sitt drömljus vid denna ålder? Varför ska man behöva vara 50 för att träffa paven och president Clinton? Om man inte behöver investera fler år för att nå stjärnorna har väl äldre inte varit värde. Sa, just det! Charlotte skrev en självbiografi. I *Voice of an angel: my life (so far)* (Warner Books, 2001) berättar hon om sina första år, som enligt hennes själv alltså innebär mer än andra människors 80 år långa liv.

CHARLOTTE ÄR OMGIVEN AV goda rådgivare och är tillborligt blygsam. Hon har mycket kvar att lära sig, berättar hon. Å andra sidan beskriver hon i vuxen ton hur mornt mot blir orolig när hon (Charlotte, inte mamma) jobbar för mycket och fortsätter:

"För första gången på tre år spelar jag inte in någon skiva i år. Det är huvudsaken så att jag kan gå i skolan men också, ärligt talat, därför att jag inte vet i vilken riktning jag ska ta min röst i framtiden."

I självbiografin skulle en känd gestalt kunna sammanfatta sitt liv. I näst äldst gav det nödvändiga perspektivet. Sedan sönk skrivareldern och så tillkom slumpkändisarnas namnen. Monica Lewinsky kunde i bokform förtälja sitt mediokra liv före flacken på klaningen just tack vare flacken på klaningen.

Missförstå mig inte! Det är inget fel på Charlotte Church. Visserligen ger tre år föga vishet ("Allt jag kan säga är att jag tror på något.") Visserligen gör hon karriär som klassisk sångerska utan att behärska tekniken (vibrato får hon inte till genom bra teknik utan genom att dälla med hakan). Visserligen är hennes repertoar just därför begränsad till den klassiska musikens enklaste låtar. Charlotte Church är bara det mest absurda uttrycket för ungdomskulten, kulten där man åtrår den späda madonnan i madonnadräkt, kulten som förmår vishet och erfarenhet till förmån för enkla succéer.

DEN AMERIKANSKE SAMHÄLLSKRITIKERN Neil Postman hävdar att vi förenas i en sörja i mitten: medelålders människor och pensionärer klar sig i shorts och kortkort medan barn får se på vuxen-tv och, om de är flickor, sminka sig.

Och visst: Charlotte Church uppträder i aftonklänning och låter fotografera sig i makeup som gör henne dubbelt så gamal. Men hade hon verkligen varit 30 hade hon förstås varit ointressant.

ELISBETH BRAW

Sakfrågan har Alcalás försvar

De kulturskribenter som rusade till Alcalás försvar sade sig kritisera DN, inte ta ställning i sakfrågan. Nu när misstankarna mot Alcalá har stärkts är de tysta. Varför? Om det handlade om publicistiska principer ... och inte den juridiska sakfrågan?

Den 9 februari förra året förkunnade Dagens Nyheters löpsedel i fetstil att kulturskribenten Jesús Alcalá hade polisammälts, misstänkt för försök till grovt bedrägeri i två fall. Senare tillkom en alternativ misstänke om grov trolöshet mot huvudman, samt urkundsförfalskning och andra misstänkta bedrägerier i sammanlagt sju fall. Enligt anmälan hade han fiffilat med ett miljonbelopp från Sida till ett bistandsprojekt i Paraguay, som Alcalá hade varit ansvarig för.

Anmälan ledde till förundersökning, husrannsakingar, ytterligare två polisanmälningar, åtal och en huvudförhandling som i dag inleddes i Stockholm.

Hyllad och respekterad

Nu var inte Jesús Alcalá vilken småfiffelare som helst, som hade försökt att sko sig på andras bekostnad. Vid den här tiden var han samtidigt ordförande i den svenska sektionen av Amnesty International, styrelseledamot i den svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen, som också ansvarade för bistandsprojektet, flitig debattör och lika upphöjd som respekterad skribent på Dagens Nyheters kultursidor. När Alcalá debatterade eller skrev artiklar lyssnade och läste stora delar av det kulturella och politiska Sverige.

"Likt en vår tids Don Quijote har Jesús Alcalá ridit in i den svenska offentligheten", skrev Dagens Nyheters Åke Lundqvist i en hyllningsartikel i april 1999.

Till och med hans kritiker brukade hålla honom för att vara demokratis mest principfaste försvarare, eller i alla fall den mest påstridige.

Men bara tio månader efter hyllningen briserade bomben när samma tidning i stort uppsplagna artiklar, inklusive förtädda och en bildsatt löpsedel, avslöjade att en förundersökning mot Alcalá hade inletts.

Att hävda att avslöjandet sände chockvåg över snart sagt varje större redaktion är ett understatement, inte minst därför att Alcalás kontaktnät bland journalister var så omfattande.

Var det troligt att rättskämpen Alcalá hade lurat sina uppdragsgivare i Juristkommissionen och Sida på mer än 1 miljon kronor med hjälp av lögnar, dubbla reseräkningar, ett förfalskat postkvitto och en uppdiktad gäst på en krognota från en av Stockholms mer exklusiva restauranger?

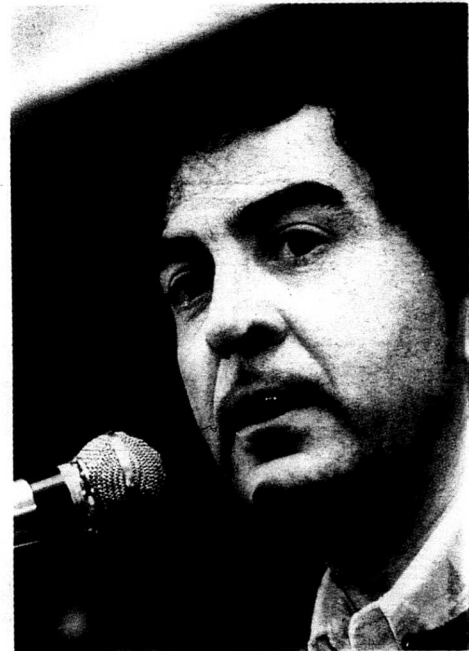
Kultureliten samlade sig

Inom några dagar efter Dagens Nyheters inledande artiklar hade sammanlagt 24 författare, debattörer och kulturjournalister, varav bortot hälften med hemvist på DN:s kultursida, samlat sig till ett upprop till förmån för Alcalá. De ansåg att tidningen hade gjort sig skyldig till "pressetiska överträdelser och massmediala attacker". Initiativtagare till uppropet var Maria Carlshamre, Maria-Pia Boëthius och Jessica Kempe.

– Vi kände att ingen borde dömas i media, säger Maria Carlshamre i dag.

Skulle du ha skrivit på i dag också?

– Det vet jag inte. Då var det riktigt, därför att artiklarna skadade Dagens Nyheter. Men

Ett flertal kulturpersonligheter försvarade Alcalá när misstankarna

"Alcalá har nu för evigt begravt sig själv i en offentlig grav"

Anonym journalist

jag är inte säker på att uppropet skulle kunna komma till stånd i dag.

DN:s konstkritiker, Jessica Kempe, svarar vid ett samtal först på ett antal frågor om debatten kring fallet, men säger senare under samtalet att hon inte alls vill kommentera uppropet, som hon själv varit med att initiera, med motiveringen att hon vill kunna stå "helt fri".

En kulturjournalist, vars namn fanns med under uppropet, men som inte längre vill framträda med sitt namn, säger att "med Alcalás tidigare stora trovärdighet, parad med ett visst mått av arrogans och ganska hög svansföring, har han nu för evigt begravt sig själv i en offentlig grav".

Chefredaktören på en av landets större tidningar, som av hänsyn till sin egen kulturredaktion föredrar att vara anonym, säger att "bland alltför många kulturjournalister finns det en sorts ryggmärksreflex som går ut på att vad de själva tycker också är den korrekta, absoluta sanningen och att den uppfattningen även bör omfattas av andra".

Sorgens dag för vännen

Ett exempel på det är den artikel som Sydsvenska Dagbladets kulturredaktör, Nils Gunnar Nilsson, skrev till sin vän Alcalás försvar dagen efter DN:s avslöjande. Artikelens avslutades med formuleringen:

"För oss, som in i i mårgen vet att Jesús Alcalá är i grunden oskyldig, är det här en sorgens dag."

Men det framgick aldrig vilka personer som åsyftades med ordet "oss". Formuleringen godtogs heller inte av ansvarige utgivaren, Hans Månson, utan fick ändras till: "För mig, som in i i mårgen vet..."

Den publicerades därefter som en person-